

[DZIŚ – 10:30] Konferencja o sztuce sakralnej. Zapraszamy!

16 listopada 2024 r. w Akademiku Praskim malarze, organizatorzy i goście projektu „Namalować katolicyzm od nowa” dyskutować będą o tajemnicy Nawiedzenia, kulturze i sztuce sakralnej.

Plan konferencji

16 listopada (sobota) Akademik Praski, ul. Floriańska 3a, Warszawa

- 10:30 | Otwarcie konferencji, Dariusz Karłowicz
- 10:40-11:40 | Panel I, Nawiedzenie. Artyści | Jacek Dłużewski, Krzysztof Klimek, Grzegorz Wnęk
- 11:40-12:15 | Dyskusja
- 12:15-13:00 | Przerwa obiadowa
- 13:00-14:00 | Panel II, Kultura w praktyce | Dorota Hajduk, Mateusz Środoń, Jan Michalski
- 14:00-14:30 | Dyskusja
- 14:30-15:30 | Panel III, Kościół i kultura | Bp Jacek Grzybowski, Bp Michał Janocha, Dariusz Karłowicz
- 15:30-16:00 | Dyskusja

Nawiedzenie // Konferencja o sztuce sakralnej // Namalowa...

***

W podziemiach katedry warszawsko-praskiej (ul. Floriańska 3 w Warszawie) odwiedzać można wystawę Nawiedzenia – od 15 listopada 2024 roku do 12 stycznia 2025 roku, od poniedziałku do soboty w godzinach 12:00-19:00 oraz w niedzielę w godzinach 10:00-20:00. Wstęp wolny!

„Wystawa obrazów tajemnicy Nawiedzenia to trzeci krok zaplanowanego na dwadzieścia jeden lat przedsięwzięcia gromadzącego twórców i intelektualistów przekonanych o potrzebie odrodzenia sztuki sakralnej w Polsce” – mówi Dariusz Karłowicz, kurator wystawy i pomysłodawca inicjatywy. „Wyrażenie nauki Chrystusa językiem kolejnego pokolenia jest obowiązkiem tych, którzy mają przekazać światu Prawdę. To rodzaj naszej współpracy w dziele Wcielenia. Dla chrześcijaństwa kultura nie jest luksusem, ale powietrzem, którym oddycha” – dodaje.

Na wystawie zobaczymy malarskie interpretacje drugiej tajemnicy radosnej autorstwa profesora Jarosława Modzelewskiego, Ignacego Czwartosa, prof. ASP we Wrocławiu Jacka Dłużewskiego, Wojciecha Głogowskiego, Jacka Hajnosa OP, dr. Krzysztofa Klimka, Bogny Podbielskiej, Beaty Stankiewicz, prof. Grzegorza Wnęka i przedstawicielki młodego pokolenia artystów – Ewy Czwartos. Twórcy zostali poproszeni o namalowanie dwóch obrazów przedstawiających drugą radosną tajemnicę różańca: jednego w formacie odpowiednim dla przestrzeni sakralnej, zaś drugiego w mniejszym rozmiarze, na potrzeby modlitwy domowej.

***

Organizatorami projektu są: Teologia Polityczna, Fundacja Świętego Mikołaja oraz Instytut Kultury św. Jana Pawła II z Papieskiego Uniwersytetu św. Tomasza z Akwinu (*Angelicum*) w Rzymie.

***

Malowanie tajemnicy

Twórcy przed przystąpieniem do pracy uczestniczyli w warsztatach, w czasie których wraz z biblistami, teologami oraz historykami sztuki zgłębiali znaczenie, wymowę i tradycję malarską tajemnicy Nawiedzenia. Wysłuchali wykładów filozofa bp. prof. Jacka Grzybowskiego, biblisty bp. dr. Piotra Przyborka, wybitnego patrologa ks. prof. Marka Starowieyskiego, mariologa o. prof. Bogusława Kochaniewicza OP i historyka sztuki Anny Kilian.

„Cała ta scena jest przepiękna. Jest radosna, mocna i świetlista. Jest napełniona Duchem Bożym, który przenika całe to spotkanie” – mówi uczestniczący w wykładach przybliżających tajemnicę Nawiedzenia artystom, bp prof. Jacek Grzybowski, biskup pomocniczy diecezji warszawsko-praskiej, która sprawuje duchowy patronat nad tym projektem.

„Druga tajemnica radosna. Porywająco piękna, ale trudna. Szczególnie trudna, gdy spróbować zawrzeć ją w obrazie, który przez to, co widać pokierować ma w głąb – w stronę tego, co najważniejsze. Tradycja mówi, że w scenie Nawiedzenia Stary Testament spotyka się z Nowym, matka ostatniego proroka z matką Mesjasza, św. Jan Chrzciciel z wcielonym Słowem. Dom w dzisiejszym Ain Karim nawiedza przecież nie tylko – jak mówi Elżbieta – «matka mojego Pana», wraz z nią przybywa również Pan. Ale wtedy wiedzieli o tym tylko aniołowie i

dwie kobiety” – mówi Dariusz Karłowicz, kurator wystawy i dyrektor programowy Instytutu Kultury św. Jana Pawła II na *Angelicum w Rzymie*.

„W malarstwie najważniejsze jest światło. Historia zbawienia jest opowieścią o ukazywaniu się światła w świecie. A światło, w malarstwie, kształtuje się przecież przez kolor. Dlatego pomyślałem, że nasycenie koloru będzie ukazywać ową Światłość o wiele lepiej niż stonowane barwy, czy nawet naturalne” – opowiada o pracy nad obrazem prof. Grzegorz Wnęk, malarz, pedagog, kierownik pracowni malarstwa krakowskiej ASP, jeden z artystów biorących udział w projekcie.

O obrazowaniu drugiej tajemnicy radosnej mówi też prof. Jacek Dłużewski, malarz, rysownik, profesor ASP we Wrocławiu, kierownik pracowni rysunku. Artysta zwraca uwagę na miejsce spotkania Maryi i Elżbiety. „Chciałem odnieść się do «Magnificat» wyśpiewanego przez Maryję, i uznałem, że najlepszym sposobem na to będzie pejzaż. Miejsce, które Maryja odwiedza zamieszkują ludzie od pokoleń, ich życie kieruje się ku Niej. W tle umieszczona jest droga. Maryja wychodzi z nocy, przechodzi przez góry aż do światła”.

Ewa Czwartos, malarka młodego pokolenia związana z Otwartą Pracownią przyznaje, że w swoim obrazie skupiła się na postaci kobiet jako matek: „W momencie spotkania z Elżbietą Maryja była w mniej zaawansowanej ciąży, ale mi bardzo zależało na ukazaniu brzemiennego stanu ich obu. Chciałam aby ten obraz był jak najprostszy. Dlatego są tylko dwie postacie i roślinne tło, które jest

nawiązaniem do tradycji. Chciałam też uniknąć pewnej dosłowności, a z drugiej strony nie chciałam namalować sceny rodzajowej, choć takie przedstawienia Nawiedzenia są bardzo częste”.

Namalować katolicyzm od nowa: Nawiedzenie // warsztaty ...

Namalować katolicyzm od nowa. III edycja

Celem projektu „Namalować katolicyzm od nowa” jest odnowa zachodniej sztuki sakralnej, powrót do Kościoła współczesnych obrazów wysokiej klasy artystycznej oraz ożywienie mecenatu artystycznego.

„Po raz pierwszy od stuleci prawdy wiary nie przemawiają do wiernych współczesnym językiem obrazowania. Głośna sztuka albo w ogóle nie odnosi się do chrześcijańskiej nauki i życia, albo jest jawnie antychrześcijańska. Współczesnych wersji wielkich tematów religijnych darmo szukać nie tylko w galeriach i muzeach, ale co gorsza – również w kościołach. Poza kilkoma chlubnymi wyjątkami zastępują je reprodukcje, kopie lub szmira” – wyjaśnia genezę projektu Dariusz Karłowicz, redaktor naczelny Teologii Politycznej. „Dokumenty Kościoła mówią wyraźnie, że wielka sztuka powinna być obecna w świątyniach, jednak praktyka jest inna. Zachodnia sztuka sakralna umiera. Dobra Nowina nieprzetłumaczona na język kultury XXI wieku coraz częściej staje się niema lub niezrozumiała. To poważny problem – ale i wielkie wyzwanie” – dodaje.

W ramach projektu, na zamówienie organizatorów i dzięki hojności polskich prywatnych mecenasów sztuki powstają współczesne obrazy sakralne. Pełnym zamierzeniem twórców jest realizacja 21 wielkich tematów malarstwa religijnego. Inauguracją projektu była wystawa nowych wizerunków Jezusa Miłosiernego (2022), następnie realizowane mają być kolejno wszystkie tajemnice różańca. Wystawa obrazów Jezusa Miłosiernego odwiedziła Kraków, Warszawę oraz Rzym. Prawie wszystkie obrazy zostały zakupione do kościołów w Polsce. Wystawa

Zwiastowania była pokazywana w Rzymie, Warszawie, Częstochowie, obecnie znajduje się w Białymstoku, a jeszcze w grudniu zostanie pokazana w Opolu.

Projekt „Namalować katolicyzm od nowa” powstał i jest rozwijany dzięki mecenatowi polskich przedsiębiorców: Danuty i Krzysztofa Domareckich, Jolanty Domańskiej-Gruszki i Mirosława Gruszki, Wojciecha Piaseckiego, Doroty i Tomasza Zdziebkowskich.

Przedsięwzięciu towarzyszy intensywny namysł nad sztuką religijną i sakralną w postaci comiesięcznych seminariów, a także wykładów i konferencji (kilkanaście dostępnych online na stronie Teologii Politycznej). Na gości wernisażu

wystawy Nawiedzenia czekać będzie świeżo wydany zbiór tekstów ks. Janusza Pasierba pt. „Kult i kultura” inaugurujący nowy cykl wydawniczy Teologii Politycznej „Sztuka. Kultura. Teologia. Namalować katolicyzm od nowa” poświęcony teologii, filozofii i historii sztuki sakralnej.

Kolejne środowiska inspirowane projektem. Powstaje nieformalna koalicja na rzecz sztuki sakralnej, w której bardzo ważne miejsce zajmuje Muzeum Archidiecezji Warszawskiej pod kierownictwem dr. Piotra Kopszaka. Szczególnie interesująca jest również inicjatywa znanego i cenionego malarza Mateusza Środonia, który wraz z kręgiem artystów powiązanych ze wschodnią tradycją malarstwa sakralnego

postanowił pójść tropem medytacji kolejnych tajemnic różańca świętego. „Podejmowane podczas plenerów tematy podążają za projektem odnowy sztuki sakralnej zaproponowanym przez Teologię Polityczną, poszukując synergicznego zobrazowania tematu w dialogu z twórcami zanurzonymi w tradycji ikonografii wschodniej” – wyjaśnia Mateusz Środoń, który wraz z Ewą Zalewską jest kuratorem otwartej 9 października tego roku, wystawy „Dodekaorton” prezentującej współczesne ikony Zwiastowania w Muzeum Ikon w Supraślu.

Wydarzenia towarzyszące wystawie Nawiedzenia

– w podziemiach katedry św. Floriana w Warszawie

- **Oprowadzanie kuratorskie** // 22 listopada 2024 (piątek) // 18:00 // Jacek Hajnos OP, Dariusz Karłowicz
- **Scena Nawiedzenia św. Elżbiety** (wykład) // 28 listopada 2024 (czwartek) // 18:00 // ks. Marek Starowieyski

- **Teologowie – obraz po obrazie** (dyskusja panelowa) // 3 grudnia 2024 (wtorek) // 18:00 // Tomasz Grabowski OP, Marcin Majewski, s. Joanna Nowińska, Barbara Strzałkowska
- **Krytycy – obraz po obrazie** (dyskusja panelowa) // 10 grudnia 2024 (wtorek) // 18:00 // Juliusz Gałkowski, Anna Kilian, Liliana Sonik, Marta Tarabuła
- **Teologowie dogmatycy - obraz po obrazie** (dyskusja panelowa) // 9 stycznia 2025 (czwartek) // 18:00 // Katarzyna Parzych-Blakiewicz, ks. Jerzy Szymik, ks. Robert Woźniak

***

Instytut Kultury św. Jana Pawła II jest interdyscyplinarną instytucją naukowo-dydaktyczną powołaną na Wydziale Filozofii Papieskiego Uniwersytetu św. Tomasza z Akwinu (Angelicum) w Rzymie w 2020 r. w setną rocznicę urodzin Jana Pawła II. Misją Instytutu jest refleksja nad najważniejszymi problemami współczesnego Kościoła i świata inspirowana życiem i myślą św. Jana Pawła II. Celem Instytutu jest więc nie tylko badanie dorobku Wielkiego Papieża, ale również myślenie wraz z nim o najważniejszych sprawach kultury duchowej, a więc np. solidarności, miłosierdziu, sztuce chrześcijańskiej, miejscu Kościoła we współczesnym świecie czy kryzysie duchowym Europy.

Instytut jest współprowadzony przez Fundację Świętego Mikołaja (wydawcę Teologii Politycznej) i w całości finansowany przez prywatnych darczyńców z Polski. Zapraszamy serdecznie do ich grona! <https://teologiapolityczna.pl/jp2>